

JAARVERSLAG 2015

VAN

**STICHTING
CENTRUM VOOR
ARBEIDSVERHOUDINGEN
OVERHEIDSPERSONEEL**

TE

DEN HAAG

Vastgesteld door de directeur/bestuurder d.d. 26 mei 2016

Goedgekeurd door de Bestuursraad d.d. 16 juni 2016

Inhoudsopgave

	Pagina
BESTUURSVERSLAG	3
JAARREKENING 2015	
1 Balans en winst- en verliesrekening	11
2 Kasstroomoverzicht	13
3 Grondslagen van waardering van activa en passiva en resultaatbepaling	14
4 Toelichting op de balans en de winst- en verliesrekening	18
OVERIGE GEGEVENS	
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	27
Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen	28

BESTUURSVERSLAG

Algemeen

Het CAOP is het kennis- en dienstencentrum op het gebied van arbeidszaken in het publieke domein. De Stichting CAOP is 1 januari 1995 opgericht en statutair gevestigd in Den Haag (Lange Voorhout 13) en is geregistreerd in het handelsregister onder nummer 41158878. De stichting heeft de volgende doelen:

- a. diensten verlenen ter ondersteuning van adviesorganen, beroeps- en bezwarencommissies en andere instanties, op het gebied van de rechtspositie, arbeidsvoorwaarden en arbeidsverhoudingen van personeel in de (semi)publieke sector;
- b. diensten verlenen ter ondersteuning van instanties met een arbitragefunctie, bij geschillen op het gebied zoals genoemd onder a.;
- c. documentatie en informatie verzamelen over onderwerpen op het gebied zoals genoemd onder a. en daarover publieks- en persvoorlichting verzorgen;
- d. diensten verlenen en adviseren op het gebied van arbeidsverhoudingen, conflicthantering, (de vorming van) arbeidsvoorwaarden, medezeggenschap, arbeidsmarkt en arbeidskwaliteit in de (semi)publieke sector;
- e. fungeren als kenniscentrum en ontmoetingsplatform en daartoe kennis en informatie verzamelen, bewerken en toegankelijk maken voor de klant; onderzoek doen naar onderwerpen die betrekking hebben op het werkterrein van de stichting;
- f. kwalitatief hoogstaande, onafhankelijke beleids-, proces- en juridische ondersteuning bieden, op de genoemde werkgebieden.

Samenstelling bestuur en bestuursraad

De stichting heeft een eenhoofdig bestuur, in de persoon van directeur Philip Geelkerken. De bestuursraad houdt toezicht op zijn beleid en op de algemene gang van zaken. Enkele besluiten van de directeur zijn statutair onderworpen aan voorafgaande goedkeuring van de bestuursraad zoals het vaststellen van de begroting, het jaarplan en dit jaarverslag.

De bestuursraad telt zeven leden. Zij worden benoemd op voordracht van de Samenwerkende Centrales Overheidspersoneel (SCO) en de Stichting Verbond Sectorwerkgevers Overheidspersoneel (VSO). De voorzitter wordt benoemd op voordracht van de Raad voor het Overheidspersoneelsbeleid (ROP).

De samenstelling van de bestuursraad was in 2015 als volgt:

Voorzitter	Dhr. K.G. de Vries
Leden	Dhr. J.J.C. Debie
	Dhr. J.W. Dieten
	Mevr. S. Donders-Pijpstra
	Mevr. C. Kervezee
	Dhr. M.W.J. Lak
	Dhr. R.T.B. Visser
	Dhr. O. Welling

De heren P.H. Holthuis en R.M. Kuin zijn per 1 januari 2015 uit de bestuursraad getreden. De heren J.W. Dieten en O. Welling hebben hen opgevolgd.

In 2015 hebben de bestuursraad en de directeur vier keer samen vergaderd.

Samenstelling financiële auditcommissie

De auditcommissie beoordeelt, onder verantwoordelijkheid van de bestuursraad, de financiële gang van zaken binnen de stichting. De auditcommissie vergadert vier keer per jaar, voorafgaand aan de gezamenlijke vergadering van de bestuursraad en de directeur. De financiële kwartaalrapportages vormen het vaste agendapunt van deze vergaderingen.

De samenstelling van de auditcommissie was in 2015 als volgt:

Voorzitter Dhr. A.G.V. Vergeer (extern deskundige)

Leden Dhr. J.J.C. Debie

Mevr. S. Donders-Pijpstra

Wegens het vertrek van de heer P.H. Holthuis heeft mevrouw S. Donders-Pijpstra de vacante plaats per 1 januari 2015 ingevuld. Door het vertrek van de heer A.G.V. Vergeer zal de heer A. Sieverdink per 1 januari 2016 het voorzitterschap van de auditcommissie op zich nemen.

Subsidieregeling Stichting CAOP

Per 1 januari 2011 heeft BZK een 5-jarige subsidieregeling Stichting CAOP vastgesteld met een maximaal subsidiebedrag van thans k€ 2.701 per jaar (2014: k€ 3.997). Voor 2015 is eenmalig een extra subsidie toegekend van k€ 85 voor activiteiten in het kader van internationale integriteit naar aanleiding van het Europees voorzitterschap van Nederland. Het voor 2015 lagere maximale bedrag is gerelateerd aan de activiteiten van het Expertisecentrum Veilige Publieke Taken, waarvoor tot en met 2014 subsidie is toegekend.

In de subsidieregeling zijn duidelijke afspraken gemaakt voor wat betreft de omvang van de subsidie en de prestaties die het CAOP daartegenover dient te stellen. De subsidies over de afgelopen jaren zijn tot en met 2014 definitief vastgesteld. Jaarlijks wordt eventuele onderuitputting of overschrijding gedoteerd respectievelijk onttrokken aan de egaliseringsreserve. De toegekende subsidie wordt opgenomen als omzet voor zover daar kosten tegenover staan.

Btw-vrijstelling

Het CAOP was voor een deel van de diensten vrijgesteld van omzetbelasting. Deze vrijstelling was gebaseerd op artikel 11, lid 1, onderdeel u van de Wet op de Omzetbelasting. Per 1 januari 2015 heeft het Ministerie van Financiën de inhoud van deze vrijstelling gewijzigd, waardoor het CAOP er geen gebruik meer van kan maken. Wel is met het Ministerie van Financiën een overgangstermijn van drie jaar afgesproken voor overeenkomsten die het CAOP voor 1 januari 2015 heeft afgesloten.

Verslag van activiteiten

Het CAOP wil bekend staan als een gezaghebbend en innovatief centrum met hoogwaardige dienstverlening op het terrein van arbeidszaken in vooral, maar niet uitsluitend, het (semi)publieke domein. Daarmee wil het CAOP bijdragen aan optimale werkomstandigheden zodat de medewerkers hun werk goed en met plezier kunnen doen. Dat veronderstelt dat het CAOP beschikt over brede kennis van de verschillende (actuele) thema's en onderwerpen op het terrein van arbeidszaken in de publieke sectoren. Alleen dan is het CAOP in staat zijn opdrachtgevers de meerwaarde te bieden die zij van ons verwachten.

Kennisinfrastructuur

Om die ambitie, neergelegd in de Visie CAOP 2020, te kunnen realiseren, heeft het CAOP in 2015 de kwalitatieve en kwantitatieve kennisinfrastructuur verder ontwikkeld. Met de inzet van de nieuwe kennismanager die begin 2015 is aangetreden, is gewerkt aan een meerjaren Strategische Kennisagenda (SKA) voor het CAOP dat als fundament dient voor kennisontwikkeling en onderzoeksprogrammering. De focus en samenhang die hierin is aangebracht sluit goed aan bij de

onderwerpen uit de meerjarenagenda van de leerstoelen. Daarmee wordt beleid, de paritaire praktijk en de wetenschap samengebracht.

In 2015 hebben wij extra aandacht besteed aan de volgende onderwerpen:

- doorontwikkeling van themalijn duurzame inzetbaarheid;
- ontwikkeling van een themalijn voor professionalisering en professionele ruimte;
- onderzoek naar nieuwe en/of flexibele arbeidsrelaties in relatie tot cao-afspraken;
- ontwikkeling van een juridische kennis- en adviesfunctie.

Daarnaast zijn er tal van onderwerp die onderdeel uitmaken van het reguliere werk. Zo worden er vanuit de leerstoel Productiviteit Publieke Sector met enige regelmaat publicaties uitgebracht over de stand van zaken rondom arbeidsproductiviteit in verschillende sectoren, diverse arbeidsmarktanalyses uitgevoerd en geadviseerd over in-, door- en uitstroom.

Expertisecentrum Veilig Publieke Taak gestopt

Conform eerdere afspraken met het Ministerie van BZK is de subsidie voor het expertisecentrum Veilige Publieke Taak gestopt per 1 januari 2016. Ondanks de tevredenheid van de diverse stakeholders zijn daarmee ook de activiteiten van het expertisecentrum beëindigd.

Jubileum en klantwaardering

In 2015 vierde het CAOP zijn 20-jarig bestaan. Om bij dit jubileum stil te staan, is gekozen voor een aantal speciale momenten, zoals een jubileumcongres en enkele vervolgsymposia. Daarbij lag de nadruk op de inhoudelijke expertise van het CAOP, om deskundigheid en dienstverlening goed tot hun recht te laten komen.

Op verzoek van een groot aantal fondsen is een benchmark uitgevoerd. Dit leverde veel waardering op voor onze dienstverlening en de nodige stof tot nadenken. Fondsbestuurders houden zich bezig met het bestaansrecht van hun fonds in de toekomst en weten goed aan te geven waar dit van afhankelijk is. Maar wat is bij de omgeving bekend over de doelstellingen, activiteiten en resultaten van de fondsen? Ervaring leert dat media, politiek, ministeries en andere relatieve buitenstaanders lang niet altijd een volledig en juist beeld hebben. Zichtbaar maken wat deze fondsen doen, blijft het devies.

Ter gelegenheid van het jubileum is verder een bescheiden beeldvormingsonderzoek uitgevoerd bij onze relaties. Zij blijken het CAOP te beschouwen als een deskundige, betrouwbare en professionele organisatie en een expert op het gebied van arbeidszaken. Zij zijn echter minder goed op de hoogte van het volledige aanbod aan expertise en diensten. Op dat gebied lijken er nog acquisitiekansen te zijn. In 2016 zullen we die kansen verder proberen te benutten.

Om de wensen en behoeften van onze relaties beter te kunnen peilen, is in 2015 een nieuwe opzet van het klanttevredenheidsonderzoek ontwikkeld en in gebruik genomen. In 2016 gaan we daar intensiever mee aan de slag.

Sectorale benadering

Aansluitend bij de ontwikkeling van de strategische kennisagenda heeft de organisatie-indeling in 'projecten en advies' enerzijds en 'fondsen en besturen' anderzijds, begin 2016 plaatsgemaakt voor een sectorale benadering. De belangrijkste sectoren voor het CAOP zijn: overheid, onderwijs en zorg.

Overheid

In 2015 hebben wij de aandacht vooral gericht op de eerdere genoemde thema's duurzame inzetbaarheid, professionalisering, medezeggenschap, modernisering van arbeidsverhoudingen en cao. Daarnaast is het thema diversiteit opnieuw geagendeerd in verschillende sectoren van de overheid.

Op het gebied van governance en integriteit hebben we het BIOS-programma verbreed naar andere publieke sectoren. Vanuit het Steunpunt Politiek Ambtsdragers adviseren we de politieke ambtsdragers/bestuurders over integriteitsonderzoeken in de eerste lijn.

Samen met de sociale partners hebben we in 2015 de gevolgen voor de arbeidsverhoudingen in beeld gebracht van de beoogde herziening van de ambtelijke rechtspositie. Zodra de besluitvorming is afgerond staan we klaar om individuele overheidsorganisaties te ondersteunen bij het doordenken van die gevolgen voor de eigen organisatie. Zo kunnen we hen helpen zich voor te bereiden op de veranderingen in het ambtenarenrecht per 2017.

Onderwijs

Onderwijs is een belangrijke sector voor het CAOP. In totaal werken er ongeveer 450.000 mensen in de onderwijs- en onderzoeksectoren.

In 2015 hebben we de samenwerking tussen afdelingen en fondsen maar ook tussen afdelingen onderling geoptimaliseerd. We zijn intensiever gaan samenwerken met de leerstoelen voor onderzoek, advies en projectmanagement. De samenwerking met BIOS is versterkt (bijvoorbeeld in de pilot integrale veiligheid hbo en wo).

Zorg

Het jaar 2015 stond voor de zorg vooral in het teken van ingrijpende transitie. De belangrijkste opdrachten voor het CAOP waren: meedenken, (strategisch) adviseren en 'ontzorgen' van de arbeidsmarktfondsen bij de lopende transitieprocessen. Dat heeft geleid tot de ontwikkeling en uitvoering van veel nieuwe programma's en projecten voor arbeidsmarkt, arbeidsverhoudingen en arbeidsomstandigheden in de zes zorgbranches van het CAOP.

Verder heeft het O&O-fonds voor de GGZ in 2015 besloten de uitvoeringsorganisatie bij het CAOP te beleggen.

Het CAOP heeft – los van branchegerichte activiteiten – steviger ingezet op uitwisseling en samenwerking tussen branches op verschillende arbeidsmarktthema's zoals werkdruk en werkplezier, mobiliteit en scholing en de kanteling van zorg & welzijn en de gevolgen voor organisatie, bestuur/management en medewerkers. Hiertoe is met verschillende partijen samengewerkt, waaronder het Platform Beta Techniek (Zorgpact) en het Zorginnovatieforum (ZIF) in Noord-Nederland.

Tot slot is een start gemaakt met een tweetal pilots om als CAOP (beter) aan te sluiten bij lokale en regionale arbeidsmarkt vraagstukken.

Interne ontwikkelingen

Met de introductie van het nieuwe werken (HNW) zijn de meeste vaste werkplekken vervangen door flexwerkplekken. Met voorzieningen op het gebied van huisvesting en techniek is de basis voor tijd- en plaatsonafhankelijk werken in 2015 gelegd. In 2016 bouwen we daarop voort, met het oogmerk de onderlinge kennisdeling te bevorderen.

De huur van de panden Lange Voorhout 9 en 11 en Hoge Nieuwstraat 10 is per 1 juli 2015 beëindigd. Intensievere samenwerking met de SER heeft onder meer extra (flex)plekken opgeleverd en er is ook voorbereidend werk verricht om in 2016 een nieuwe kantoorlocatie in Utrecht in gebruik te nemen. Deze werkruimte, op loopafstand van het centraal station, komt tegemoet aan de wens van veel van onze klanten.

In het streven naar een eenduidige manier van projectmanagement voeren, heeft inmiddels het grootste deel van de CAOP'ers de externe training projectmatig werken bij Berenschot gevolgd. Wordt vervolgd in 2016, inclusief aandacht voor borging van de projectmatige werkwijze.

Diverse kengetallen per fte

	Realisatie 2015	Begroting 2015	Realisatie 2014
Gemiddeld aantal fte's	201,4	200,1	188,4
	* € 1.000	* € 1.000	* € 1.000
Netto omzet per fte	102,6	103,1	105,9
P-kosten excl uitzendkrachten, per fte	81,8	82,3	81,4
Afschrijvingskosten per fte	3,5	3,2	3,1
Overige bedrijfskosten per fte	13,4	12,8	16,7
Resultaat voor belasting per fte	0,3	2,5	0,5

Exploitatie

Het in 2015 gerealiseerde resultaat voor belasting bedraagt k€ 62 (2014: k€ 94). Voor 2015 was een resultaat begroot van k€ 504. Een combinatie van een lagere declarabele inzet en hogere afschrijvings- en bedrijfskosten als gevolg van de verhuizing veroorzaakt het lagere resultaat.

Liquiditeit en solvabiliteit

Het saldo van de liquide middelen bedraagt per 31 december 2015 k€ 1.892 (2014: k€ 3.720). De investeringen in het kader van de verhuizing en de uitputting van de egaliseringsreserve BZK-subsidie ten behoeve van EVPT zijn de belangrijkste oorzaken van de daling. Met een balanstotaal van k€ 14.349 en een eigen vermogen van k€ 3.820 bedraagt de solvabiliteit 27% (2014: 23%).

Vooruitblik/toekomst

Met de Strategische Kennisagenda leggen (SKA) we het fundament voor sectoroverstijgende kennisontwikkeling en onderzoeksprogrammering. In de loop van 2016 stellen we de eerste versie vast. In de aanloop daarvan organiseren we een aantal sessies met CAOP'ers en externen.

Themagebieden in 2016

We proberen het werken voor de medewerker leuker, uitdagender, efficiënter en effectiever te maken. De kwaliteit van het werk in de publieke sector bepaalt immers de toegevoegde waarde ervan voor de samenleving.

We willen onze sectoroverstijgende kennispositie in 2016 op de volgende onderwerpen versterken:

- CAO vernieuwing / moderne sociale dialoog;
- Professionaliteit in ontwikkeling;

- Duurzame Inzetbaarheid;
- Diversiteit / Kansongelijkheid / Inclusiviteit;
- Flexibilisering in brede zin.

Aanvullend op deze onderwerpen richten we een ‘juridisch loket’ in met als doel onze juridische dienstverlening te versterken en werkgevers via deze deskundigheidsservice te ontzorgen.

Sectoren

Het CAOP onderkent ook meer sectorspecifieke ontwikkelingen in de sectoren onderwijs, overheid en zorg. Per sector hebben we dan ook voor 2016 bijpassende ambities geformuleerd.

Overheid

Extra acquisitie-aandacht gaat in 2016 uit naar de tenders voor medezeggenschap bij defensie en het cao-overleg politie die dan worden opengesteld.

Wanneer de Eerste Kamer het voorstel tot herziening van de ambtelijke rechtspositie accordeert, wil het CAOP als arbeidsjuridisch kenniscentrum een belangrijke vraagbaak zijn voor implementatievragen.

Het CAOP wil ontwikkelingen op het terrein van arbeidsverhoudingen en trends bij de overheid agenderen. Bijvoorbeeld met het thema ‘Arbeidsmarkt in transformatie’ en over de toekomst van het sectorenmodel, het overlegstelsel bij de overheid. Het CAOP wil hierbij, samen met de leerstoelen, een actieve rol spelen in de meningsvorming bij sociale partners.

Onderwijs

Het CAOP heeft een sterke positie in deze sector, die is gebaseerd op een stevig netwerk, goede procesondersteuning en een goede kennis van de daar spelende arbeidsmarktvragestukken. In 2016 richten we ons op verdieping van de dienstverlening:

- bij de arbeidsmarktfondsen op het gebied van onder meer de versterking van de professionele dialoog, professionele ruimte en voor sommige aspecten van duurzame inzetbaarheid zoals gezondheidsbeleid, werkdruk en employability;
- op sectoraal en instellingsniveau op het gebied van onze kennis van de onderwijsarbeidsmarkt. Om onze kennispositie te versterken, zetten we in 2016 in op verdere samenwerking met strategische partners (zoals APG, Oberon) die complementaire kennis en vaardigheden bieden.

Voor toekomstige dienstverlening bekijken we hoe we de kennis en ervaringen van de regionale samenwerking in het primair onderwijs kunnen inzetten in andere (onderwijs)sectoren.

In de onderwijssectoren halen wij onze opdrachten nu vooral bij de arbeidsmarktfondsen en OCW. In 2016 streven we ernaar ook vijf opdrachten bij andere opdrachtgevers binnen te halen, bijvoorbeeld bij onderwijsinstellingen, gemeenten en andere organisaties.

Zorg

Met de komst van het O&O-fonds GGZ ondersteunt het CAOP nu de arbeidsmarktfondsen van alle grote zorgsectoren. In 2016 wil het CAOP het marktaandeel in de secretariaatsvoering van zorgfondsen handhaven en de kwaliteit van onze dienstverlening verbeteren.

De zorg plaatst het CAOP in 2016 voor twee belangrijke uitdagingen:

- We moeten een positie verwerven als inhoudelijk (sparring)partner bij (organisatie)vraagstukken die verband houden met arbeidsmarkt en arbeidsvoorwaarden; tot dusver ziet de sector ons vooral als een uitvoeringsorganisatie van arbeidsmarktfondsen.
- Het CAOP moet inspelen op de vaak door sociale partners van de zorgfondsen geuite wens om inhoudelijk (meer) verbinding aan te brengen op actuele thema's zoals werkdruk en werkplezier, employability en gezond en veilig werken.

Bedrijfsvoering

Financiën en control

In 2016 wordt het gebruiksgemak van de digitale systemen verder verhoogd. Concreet gaat het om verbeteringen in Timetell (tijdschrijven) en de goedkeuring van facturen. Ook is het streven om de klanttevredenheid bij CAOP'ers en fondsbesturen te verhogen.

Human resources

In 2016 geven we het mobiliteitsbeleid verder vorm, onderzoeken we de medewerkerstevredenheid (MTO) en voeren we een risicoinventarisatie en –evaluatie (RI&E) uit. Bovendien brengen we meer samenhang aan tussen de vele HRM-beleidsthema's.

Projectmatig werken

Voortbouwend op de in 2015 gelegde basis, zullen we in 2016 het eenduidig projectmanagement verder versterken, door deze werkwijze te verankeren en periodiek te monitoren. Er komt een Handleiding Projecten waarin we het gehele proces van een advies/onderzoeksproject beschrijven, met praktische tips en trucs.

Kennisdeling

Om tijdig kansen te signaleren, is interne kennisdeling van groot belang. In 2016 organiseren we minimaal tien lunchbijeenkomsten over een specifiek thema. Daarnaast investeren we in verbeterde kenniskaarten van medewerkers, een betere ontsluiting van onze (onderzoeks)rapporten en externe kennisbronnen, en een verbeterde subsidie- en tenderdesk.

En door Insite (intranet) opnieuw in te richten:

- verbeteren we de borging;
- bieden we de grote hoeveelheid informatie beter aan;
- kunnen we aanvullende applicaties gaan gebruiken die de interne kennisdeling stimuleren en leuker maken.

Maatschappelijk verantwoord ondernemen en kwaliteitsmanagement

Het CAOP gaat het huidige MVO-beleid opwaarderen. In 2016 bekijken we of milieucertificering aan de orde is. Ook krijgt het MVO-jaarplan een nieuwe opzet die aansluit bij de veranderde eisen van de organisatie en de omgeving.

Om onze processen en de concurrentiepositie van het CAOP (bij aanbestedingen, in kwaliteit van de dienstverlening) te verbeteren, voeren we een kwaliteitsmanagementsysteem in. Dat systeem moet voldoen aan ISO 9001 (of gelijkwaardig).

Profilering

In 2016 willen we het profiel van het CAOP verder verdiepen langs deze lijnen:

- hét kenniscentrum voor arbeidszaken in het publieke domein;
 - met name actief in de sectoren onderwijs, overheid en zorg.
- Daarvoor zetten we onder meer onze website, nieuwsbrieven, 'boegbeelden', inhoudelijke advertorials en themabijeenkomsten met samenwerkingspartners in.

We streven ernaar ons uitgebreide relatienetwerk te verbreden en verjongen zodat onze expertise ook bekend wordt bij de volgende generatie bestuurders. Ook de samenwerking met partners als de Stichting Leerstoelen, APG en SER biedt mogelijkheden om een breder publiek kennis te laten maken met onze werkzaamheden en expertise.

Gebouwbeheer

Voor de eigendomspanden stellen we een meerjarenonderhoudsplan op. In Utrecht richten we een nieuw kantoor in. In alle panden voeren we verdere aanpassingen uit om het flexibel werken te verbeteren. De spreiding van activiteiten over meerdere locaties vergt aandacht voor een efficiënte werkwijze.

Digitalisering

In 2016 ligt het zwaartepunt op de verdere uitrol van het documentmanagementsysteem en Lync. Beide systemen hebben meerwaarde voor het flexibel werken en zullen een voelbaar effect hebben op diverse werkprocessen en op de wijze van samenwerken.

Een externe partij voert in 2016 een audit uit, gericht op de technische inrichting, de bezetting van de afdeling ICT en de kostenontwikkeling.

Risico's

Naar verwachting zal er sprake zijn van een aanhoudende tariefdruk, zowel vanuit de ministeries als vanuit de overige opdrachtgevers. Dit wordt met name ingegeven door het economische klimaat. Er zijn gematigde positieve economische vooruitzichten, maar iedereen blijft voorzichtig en kosten besparen is de norm geworden. Daarnaast zijn de rente en de inflatie laag. In 2018 eindigt de overgangperiode waarin een deel van de diensten van het CAOP voor lopende contracten op basis van artikel 11, lid 1, onderdeel u, vrijgesteld van BTW-heffing kon worden aangeboden. Omdat veel van de opdrachtgevers van het CAOP de betaalde BTW als kosten moeten nemen, kan deze maatregel tot een daling van de omzet leiden.

Begroting 2016

Onderstaande begroting is op 10 december 2015 vastgesteld.

	Begroting 2016
	k€
NETTO OMZET	20.738
BEDRIJFSKOSTEN	
Personele kosten	17.144
Afschrijvingen	785
Overige bedrijfskosten	2.208
	20.137
BEDRIJFSRESULTAAT	601
RENTE	
Rentebaten	25
Rentelasten	(200)
RESULTAAT VOOR BELASTINGEN	426
VENNOOTSCHAPSBELASTING	(96)
RESULTAAT NA BELASTINGEN	330

Vermogen

Het eigen vermogen van het CAOP bedraagt per 31-12-2015 k€ 3.820. Het is de bedoeling het vermogen met toekomstig te behalen positieve resultaten op het niveau van 50% van de jaarlijkse personele lasten te brengen. Op basis van de gerealiseerde kosten over 2015 betreft het een bedrag van circa k€ 8.500.

Den Haag, 26 mei 2016

N.Ph. Geelkerken,
Directeur/bestuurder

Jaarrekening 2015

1 Balans en winst- en verliesrekening

Balans per 31 december 2015 na voorgestelde resultaatbestemming

	Nr.	31 december 2015		31 december 2014	
		* € 1.000	* € 1.000	* € 1.000	* € 1.000
Vaste activa					
Materiële vaste activa	1				
Bedrijfsgebouwen en terreinen		7.254		6.733	
Machines en installaties		998		1.034	
Andere vaste bedrijfsmiddelen		794		665	
MVA in uitvoering		-		41	
			9.046		8.473
Vlottende activa					
Vorderingen	2				
Debiteuren		850		978	
Overige vorderingen		-		256	
Overlopende activa		2.561		2.753	
		3.411		3.987	
Liquide middelen	3	1.892		3.720	
			5.303		7.707
TOTAAL ACTIVA			14.349		16.180
Eigen vermogen	4		3.820		3.780
Langlopende schulden	5		3.322		3.322
Kortlopende schulden en overlopende passiva	6				
Schulden aan kredietinstellingen	7	-		69	
Crediteuren		1.865		1.434	
Belastingen en premies soc. verzekeringen	8	996		1.023	
Schulden terzake van pensioenen		182		73	
Subsidieregeling Ministerie van BZK	9	180		1.194	
Overige kortlopende schulden	10	1.349		1.769	
Overlopende passiva	11	2.635		3.516	
			7.207		9.078
TOTAAL PASSIVA			14.349		16.180

Winst- en verliesrekening 2015

	Nr.	2015		2014	
		* € 1.000	* € 1.000	* € 1.000	* € 1.000
Netto-omzet	14				
Omzet	15	28.209		26.509	
Directe projectkosten	16	<u>(7.554)</u>		<u>(6.567)</u>	
			20.655		19.942
Bedrijfskosten					
Personeelskosten	17	17.042		15.952	
Afschrijvingen	18	700		582	
Overige bedrijfskosten	19	<u>2.695</u>		<u>3.144</u>	
			<u>20.437</u>		<u>19.678</u>
Bedrijfsresultaat			218		264
Rentebaten		44		43	
Rentelasten	20	<u>(200)</u>		<u>(213)</u>	
			<u>(156)</u>		<u>(170)</u>
Resultaat voor belastingen			62		94
Belastingen	21		(22)		(27)
Resultaat na belastingen			<u><u>40</u></u>		<u><u>67</u></u>

2 Kasstroomoverzicht

	2015		2014	
	* € 1.000	* € 1.000	* € 1.000	* € 1.000
Saldo liquide middelen per 1 januari		3.720		7.133
Kasstroom uit operationele activiteiten	(486)		(2.020)	
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	(1.273)		(948)	
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	<u>(69)</u>		<u>(445)</u>	
		(1.828)		(3.413)
Saldo liquide middelen per 31 december		<u>1.892</u>		<u>3.720</u>
<i>Kasstroom uit operationele activiteiten</i>				
Resultaat na belastingen	40		67	
Afschrijvingen	<u>700</u>		<u>582</u>	
		740		649
Mutatie in voorzieningen		-		(75)
Mutatie latente belastingvorderingen		-		-
<i>Mutaties in werkkapitaal</i>				
• Vorderingen op handelsdebiteuren	128		883	
• Overige vorderingen	256		57	
• Overlopende activa	192		(85)	
• Kortlopende schulden (excl. winstbelasting)	<u>(1.802)</u>		<u>(3.449)</u>	
		(1.226)		(2.594)
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten		<u>(486)</u>		<u>(2.020)</u>
<i>Kasstroom uit investeringsactiviteiten</i>				
• Investerings in materiële vaste activa	<u>(1.273)</u>		<u>(948)</u>	
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten		<u>(1.273)</u>		<u>(948)</u>
<i>Kasstroom uit financieringsactiviteiten</i>				
Aflossing leningen	<u>(69)</u>		<u>(445)</u>	
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten		<u>(69)</u>		<u>(445)</u>

3 Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling

Algemeen

De Stichting CAOP is op 1 januari 1995 opgericht en is statutair gevestigd te Den Haag (Lange Voorhout 9-13).

De jaarrekening is opgesteld volgens de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek, zoals van toepassing op middelgrote ondernemingen.

De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten.

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling

Algemeen

Voor zover niet anders is vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen ervan naar de onderneming zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de winst-en-verliesrekening opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

De opbrengsten en kosten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, de functionele valuta van de stichting. Alle financiële informatie in euro's is afgerond op het dichtstbijzijnde duizendtal.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten handels- en overige vorderingen, geldmiddelen, leningen en overige financiële verplichtingen, handelsschulden en overige te betalen posten. Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde. Na de eerste opname worden de financiële instrumenten gewaardeerd op de geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode. Indien er geen sprake is van agio of disagio of transactiekosten is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde. De reële waarde is bepaald als contante waarde van de toekomstige kasstromen.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de historische verkrijgingprijs verminderd met de cumulatieve afschrijving. De lineaire afschrijvingen zijn gebaseerd op de geschatte economische gebruiksduur van de desbetreffende materiële vaste activa, rekening houdend met een eventuele restwaarde. Op grond wordt niet afgeschreven. De geschatte economische gebruiksduur van bedrijfsgebouwen is 30 jaar, van machines en installaties 5-10 jaar en van andere vaste bedrijfsmiddelen tevens 5-10 jaar. De kosten van groot onderhoud worden per component geactiveerd en afgeschreven.

Duurzame waardevermindering of vervreemding van vaste activa

Activa met een lange levensduur worden beoordeeld op duurzame waardeverminderingen wanneer wijzigingen of omstandigheden zich voordoen die doen vermoeden dat de boekwaarde van een actief niet terugverdiend zal worden. De terugverdienmogelijkheid van activa die in gebruik zijn, wordt bepaald door de boekwaarde van een actief te vergelijken met de toekomstige nettokasstromen die het actief naar verwachting zal genereren. Wanneer de boekwaarde van een actief hoger is dan de geschatte toekomstige kasstroom, wordt een bedrag voor impairment ten laste van het resultaat geboekt voor het verschil tussen de boekwaarde en de actuele waarde van het actief. Voor verkoop beschikbare activa worden gewaardeerd op boekwaarde of lagere actuele waarde, onder aftrek van verkoopkosten.

Vorderingen op handelsdebiteuren

Vorderingen worden gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs onder aftrek van voorzieningen wegens oninbaarheid.

Nederlandse pensioenregelingen

Uitgangspunt is dat de in de verslagperiode te verwerken pensioenlast gelijk is aan de over die periode aan het pensioenfonds verschuldigde pensioenpremies. Voor zover de verschuldigde premies op balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt hiervoor een verplichting opgenomen. Als de op balansdatum reeds betaalde premies de verschuldigde premies overtreffen, wordt een overlopende actiefpost opgenomen voor zover sprake zal zijn van terugbetaling door het fonds of van verrekening met in de toekomst verschuldigde premies.

Vlottende activa en kortlopende schulden

De waardering van de vlottende activa en kortlopende schulden is toegelicht onder het hoofd Financiële instrumenten.

Langlopende schulden

De waardering van de langlopende schulden is toegelicht onder het hoofd Financiële instrumenten.

Opbrengst- en kostenverantwoording

Opbrengsten en kosten worden toegerekend aan het tijdvak waarop zij betrekking hebben. Tenzij anders vermeld, worden kosten genomen op het moment dat zij bekend zijn, terwijl opbrengsten pas worden verantwoord nadat de prestatie daadwerkelijk is geleverd.

Netto-omzet

De netto-omzet is de gerealiseerde omzet verminderd met de directe projectkosten.

Directe projectkosten

De directe projectkosten zijn de kosten van leveringen en diensten door derden, gemaakt voor de uitvoering van de projecten.

Belastingen

Belastingen omvatten de over de verslagperiode verschuldigde en verrekenbare winstbelastingen en latente belastingen. De belastingen worden in de winst-en-verliesrekening opgenomen, behoudens voor zover deze betrekking hebben op posten die rechtstreeks in het eigen vermogen worden opgenomen, in welk geval de belasting in het eigen vermogen wordt verwerkt.

De over het boekjaar verschuldigde en verrekenbare belasting is de naar verwachting te betalen belasting over de belastbare winst over het boekjaar, berekend aan de hand van belastingtarieven die zijn vastgesteld op verslagdatum, dan wel waartoe materieel al op verslagdatum is besloten, en eventuele correcties op de over voorgaande jaren verschuldigde belasting.

Voor latente belastingen wordt een voorziening getroffen voor tijdelijke verschillen tussen de boekwaarde van activa en verplichtingen ten behoeve van de financiële verslaggeving en de fiscale boekwaarde van die posten.

Er wordt uitsluitend een latente belastingvordering opgenomen voor zover het waarschijnlijk is dat er in de toekomst belastbare winsten beschikbaar zullen zijn die voor de realisatie van het tijdelijke verschil kunnen worden aangewend. Latente belastingvorderingen worden per iedere

verslagdatum herzien en verlaagd voor zover het niet langer waarschijnlijk is dat het daarmee samenhangende belastingvoordeel zal worden gerealiseerd.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De gehanteerde grondslagen bij het opstellen van het kasstroomoverzicht zijn gelijk aan de grondslagen zoals toegepast bij het opstellen van de balans en de winst- en verliesrekening.

4 Toelichting op de balans en de winst- en verliesrekening

TOELICHTING OP DE BALANS

1. Materiële vaste activa

Het verloop van de materiële vaste activa was als volgt:

	Bedrijfsgebouw- en en terreinen	Machines en installaties	Andere vaste bedrijfsmiddelen	MVA in uitvoering	Totaal
	* € 1.000	* € 1.000	* € 1.000	* € 1.000	* € 1.000
Aanschaffingswaarde	8.418	4.405	4.579	41	17.443
Cumulatieve afschrijving	(1.685)	(3.371)	(3.914)	-	(8.970)
Boekwaarde per 1 januari 2015	6.733	1.034	665	41	8.473
Investeringen	669	278	326	-	1.273
Herrubricering MVA in uitvoering	-	41	-	(41)	-
Afschrijvingen	(148)	(355)	(197)	-	(700)
Aanschafwaarde desinvesteringen	-	(1.705)	(394)	-	(2.099)
Cumulatieve afschrijving desinvesteringen	-	1.705	394	-	2.099
Totaal toevoeging/onttrekking	521	(36)	129	(41)	573
Boekwaarde per 31 december 2015	7.254	998	794	-	9.046
Aanschaffingswaarde	9.087	3.019	4.511	-	16.617
Cumulatieve afschrijving	(1.833)	(2.021)	(3.717)	-	(7.571)
Boekwaarde per 31 december 2015	7.254	998	794	-	9.046

Ten behoeve van de bankier zijn de bedrijfsgebouwen en terreinen hypothecair bezwaard tot maximaal € 9.000.000 (zie ook: 5. Langlopende schulden).

De investeringen betreffen met name vervanging van hard- en software (machines en installaties) en investeringen in de panden ten gevolge van de veranderingen met betrekking tot de huisvesting.

2. Vorderingen

De vorderingen hebben een looptijd korter dan één jaar. Per 31-dec-2014 was een voorziening van k€ 26 gevormd voor oninbaarheid. Per 31-dec-2015 is er geen voorziening getroffen voor oninbaarheid.

3. Liquide middelen

Tijdelijk overtollige gelden zijn in 2015 op spaarrekeningen uitgezet, conform het in 2012 vastgestelde treasury-statuuut. De liquide middelen zijn direct opeisbaar.

4. Eigen vermogen

De mutaties van 2014 en 2015 in het eigen vermogen zijn in de onderstaande verloopstaat weergegeven. Het saldo van het eigen vermogen is een algemene reserve.

	<u>* € 1.000</u>
Stand per 31 december 2013	3.713
<i>mutaties 2014</i>	
Resultaat boekjaar	67
Stand per 31 december 2014	<u>3.780</u>
<i>mutaties 2015</i>	
Resultaat boekjaar	40
Stand per 31 december 2015	<u><u>3.820</u></u>

5. Langlopende schulden

Het verloop van de langlopende schulden in het boekjaar was als volgt:

	<u>2015</u>	<u>2014</u>
	* € 1.000	* € 1.000
Stand per 1 januari	3.391	3.904
Aflossingen boekjaar	<u>(69)</u>	<u>(513)</u>
Totale schuld per 31 december	3.322	3.391
Af: kortlopend deel (< 1 jaar)	-	(69)
Langlopend per 31 december	<u><u>3.322</u></u>	<u><u>3.322</u></u>
Schulden looptijd > 5 jaar	<u><u>3.322</u></u>	<u><u>3.322</u></u>

Medio 2001 heeft het CAOP twee leningen afgesloten ter financiering van de aankoop van de panden Lange Voorhout 13 en Hoge Nieuwstraat 14. De leningen hebben een rentevoet van 5,98% (20 jaar vast). Eén van beide leningen is medio 2015 volledig afgelost, de andere lening met een bedrag van k€ 3.322 betreft een aflossingsvrije lening met een resterende looptijd tot medio 2021.

6. Kortlopende schulden en overlopende passiva

De kortlopende schulden hebben een looptijd van korter dan één jaar.

7. Schulden aan kredietinstellingen

De post 'schulden aan kredietinstellingen' betreft het kortlopend deel van de langlopende leningen. Per einde boekjaar 2015 was één van de twee hypothecaire leningen volledig afgelost. De resterende lening betreft een aflossingsvrije lening.

Om tijdelijke tekorten in liquiditeit op te vangen heeft het CAOP enkele jaren geleden een kredietfaciliteit afgesloten voor een bedrag van k€ 2.000. Vanaf medio 2011 is hiervan geen gebruik meer gemaakt. Aan de bank is voor de kredietfaciliteit en de langlopende lening een hypothecaire zekerheid op de panden Lange Voorhout 13 en Hoge Nieuwstraat 14 verstrekt van maximaal k€ 9.000.

8. Belastingen en premies sociale verzekeringen

De specificatie van deze post is als volgt:

	2015	2014
	* € 1.000	* € 1.000
Te betalen loonheffing december	629	610
Te betalen sociale lasten december	194	200
Te vorderen sociale lasten oude jaren	(5)	
Te betalen BTW 4e kwartaal	250	289
Te betalen VPB	(72)	(76)
	<u>996</u>	<u>1.023</u>

9. Subsidieregeling Ministerie van BZK

De post subsidieregeling Ministerie van BZK betreft de stand van de egalisatiereserve inzake de subsidieregeling CAOP en de subsidieregeling SOR van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Dit betreft het niet bestede deel van de ontvangen subsidie. De subsidieregelingen bepalen dat de jaarlijkse subsidies aan een maximum zijn verbonden. Jaarlijks wordt eventuele onderuitputting of overschrijding gedoteerd respectievelijk onttrokken aan deze reserve. De omvang van de egalisatiereserve bedroeg per 31 december 2015 k€ 180.

De subsidieregeling SOR liep tot en met 31 december 2010. Op dat moment diende het eventuele saldo van de egalisatiereserve van deze subsidieregeling op verzoek te worden terugbetaald aan het Ministerie. Per einde boekjaar heeft het Ministerie nog geen verzoek ingediend om het bedrag terug te storten en is het bedrag in 2013 slechts gedeeltelijk besteed aan een daartoe aangewezen doel. De egalisatiereserve van deze regeling bedraagt per einde boekjaar k€ 65.

10. Overige kortlopende schulden

Onder de overige kortlopende schulden zijn onder meer de reservering te betalen vakantiegeld en een reservering voor niet uitbetaalde vakantiedagen opgenomen. Daarnaast bevat deze post een bedrag aan nog te ontvangen facturen en zijn er in 2015 subsidies ontvangen die per einde boekjaar nog niet volledig waren besteed.

11. Overlopende passiva

De overlopende passiva betreffen vooruit ontvangen bedragen. Van het Ministerie van SZW is in 2015 subsidie ontvangen voor het project Veilig Werken in de Zorg. Per einde boekjaar bedroeg het nog niet gebruikte deel van de subsidie k€ 1.568.

Ook is er in 2015 subsidie (totaal k€ 344) ontvangen van het Ministerie van OCW en het Ministerie van Financiën voor de financiering van de kosten 2015 van de projecten Innovatie-impuls Onderwijs, Stamos en het College Deskundigheid Financiële Dienstverlening (CDFD). Het niet bestede deel van deze subsidies staan onder de overlopende passiva.

Daarnaast zijn er eind 2015 enkele voorschotfacturen verstuurd aan opdrachtgevers die betrekking hebben op het jaar 2016.

12. Financiële instrumenten

Algemeen

De stichting maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van financiële instrumenten die de onderneming blootstellen aan markt- en/of kredietrisico's. Deze betreffen financiële instrumenten die in de balans zijn opgenomen.

Kredietrisico

De vorderingen uit hoofde van handelsdebiteuren zijn bijna volledig vorderingen op overheden of stichtingen die domicilie hebben gekozen bij het CAOP. Het kredietrisico is daarmee zeer beperkt.

Renterisico

De langlopende leningen kennen een resterende rentevastperiode van 5 jaar. Deze leningen worden aangehouden tot het einde van de looptijd. Het renterisico is beperkt tot eventuele veranderingen in de marktwaarde van opgenomen en uitgegeven leningen. Indien van toepassing betreffen de kortlopende opgenomen leningen het tijdelijk gebruik van de kredietfaciliteit via de rekening-courant van de bank. Er is daarbij sprake van een variabel rentepercentage over het opgenomen geld gedurende de gehele looptijd. Het CAOP heeft als beleid om geen afgeleide financiële instrumenten te gebruiken om (tussentijdse) rentefluctuaties te beheersen.

Marktwaarde

De marktwaarde van de in de balans verantwoorde financiële instrumenten, waaronder vorderingen, liquide middelen en kortlopende schulden, benadert de boekwaarde.

13. Niet in balans opgenomen rechten en verplichtingen

De verplichtingen uit hoofde van bestaande huur- en leaseverplichtingen, met een resterende looptijd variërend tot vijf jaar, bedragen voor 2016 k€ 62 en voor de periode 2017 tot en met 2020 circa k€ 116 (in totaal). Er zijn geen verplichtingen met een looptijd langer dan vijf jaar. In de winst- en verliesrekening 2015 onder de Overige bedrijfskosten is een bedrag voor huur- en leasekosten opgenomen van k€ 525. De overige verplichtingen zijn opgenomen onder de directe projectkosten, omdat deze rechtstreeks samenhangen met de uitvoering van projecten.

Ten behoeve van de verhuurder van de bedrijfspanden zijn bankgaranties afgegeven voor in totaal k€ 8.

TOELICHTING OP DE WINST- EN VERLIESREKENING

14. Netto-omzet

De netto-omzet is de gerealiseerde omzet verminderd met de directe projectkosten.

	2015	2014
	* € 1.000	* € 1.000
Omzet	28.209	26.509
Directe projectkosten	(7.554)	(6.567)
Netto-omzet	<u>20.655</u>	<u>19.942</u>

15. Omzet

De (netto) omzet is in 2015 k€ 713 (3,6%) hoger dan in 2014. Deze stijging wordt veroorzaakt door een groei van het aantal opdrachten en een beperkte stijging van de tarieven.

Subsidieregeling Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK)

Per 1 januari 2011 heeft BZK een 5-jarige subsidieregeling Stichting CAOP vastgesteld met een maximaal subsidiebedrag van thans k€ 2.701 per jaar (2014: k€ 3.997). Voor 2015 is eenmalig een extra subsidie toegekend van k€ 85 voor activiteiten in het kader van internationale integriteit naar aanleiding van het Europees voorzitterschap van Nederland. Het voor 2015 lagere maximale bedrag is gerelateerd aan de activiteiten van het Expertisecentrum Veilige Publieke Taken, waarvoor tot en met 2014 subsidie is toegekend. In de subsidieregeling zijn duidelijke afspraken gemaakt voor wat betreft de omvang van de subsidie en de prestaties die het CAOP daartegenover dient te stellen. De subsidies over de afgelopen jaren zijn tot en met 2014 definitief vastgesteld. Jaarlijks wordt eventuele onder uitputting of overschrijding gedoteerd respectievelijk onttrokken aan de egaliseringsreserve (zie ad. 11). De toegekende subsidie wordt opgenomen als omzet voor zover daar kosten tegenover staan.

16. Directe projectkosten

De directe projectkosten zijn de kosten van leveringen en diensten door derden, gemaakt voor de uitvoering van de projecten.

17. Personeelskosten

Het CAOP heeft in 2015 een personele groei van het aantal fte's gekend van gemiddeld 188 fte's in 2014 naar gemiddeld 201 fte's in 2015. De groei is bij nagenoeg alle afdelingen gerealiseerd. Het aantal werknemers in dienst steeg in 2015 van 215 per 1 januari 2015 tot 225 per 31 december 2015.

Het gemiddeld aantal fte's is als volgt over de diverse afdelingen verdeeld:

	<u>2015</u>	<u>2014</u>
	fte's	fte's
Algemene directie	4,96	3,50
Fondsen en Bestuur (incl. Arbeidsvoorwaardenvorming)	29,40	29,65
Projecten en Advies (incl. SRPO en Trainees)	35,47	33,39
Research en Europa (incl. IPSE)	18,58	15,18
Secretariaat	8,37	6,81
Medezeggenschap Ambtelijk	8,26	7,41
Medezeggenschap Opleidingen	4,61	4,19
Advies, Bezwaar & Bemiddeling	12,38	12,16
Integriteit	7,67	5,85
Expertisecentrum Veilige Publieke Taken	1,20	1,80
Detachering	12,30	10,63
Communicatie en Marketing	17,71	16,65
Financien en Control	12,45	12,42
HRM	6,51	6,29
ICT	10,48	9,48
Facilitair Bedrijf	11,05	12,96
Totaal gemiddeld aantal fte's	<u>201,40</u>	<u>188,37</u>

De personeelskosten worden als volgt gespecificeerd:

	<u>2015</u>	<u>2014</u>
	* € 1.000	* € 1.000
Salarissen	12.108	10.990
Sociale lasten	1.840	1.806
Pensioenkosten	1.636	1.710
Uitzendkrachten/externen	573	626
Personele exploitatiekosten	885	820
Totaal personeelskosten	<u>17.042</u>	<u>15.952</u>

Per 1 januari 2015 heeft het CAOP zich vrijwillig aangesloten bij het ABP en volgt daarmee hun pensioenreglement.

De personele exploitatiekosten zijn in 2015 k€ 65 hoger dan in 2014. Dat is een stijging van 8%. De oorzaken hiervan zijn een stijging van het aantal personeelsleden en hogere opleidingskosten ten behoeve van de verdere professionele ontwikkeling van de medewerkers.

18. Afschrijvingen

De afschrijvingen worden als volgt gespecificeerd:

	2015	2014
	* € 1.000	* € 1.000
Bedrijfsgebouwen en terreinen	148	125
Machines en installaties	355	320
Andere vaste bedrijfsmiddelen	197	137
Totaal afschrijvingen	<u>700</u>	<u>582</u>

De voornaamste oorzaak van de stijging van de afschrijvingskosten betreft de noodzakelijke investeringen in de constructieve staat van het pand Lange Voorhout 13.

19. Overige bedrijfskosten

De overige bedrijfskosten worden als volgt gespecificeerd:

	2015	2014
	* € 1.000	* € 1.000
Kantoorkosten	757	748
Huisvestingskosten	1.262	1.608
Porti-/bezorg-/vervoerskosten	104	118
Kostenvergoeding bestuursraad	41	35
Restauratieve voorzieningen	286	314
Public information	134	61
Overige kosten	111	260
Totaal overige bedrijfskosten	<u>2.695</u>	<u>3.144</u>

De daling van de huisvestingskosten is een gevolg van de beëindiging per 1-juli-2015 van de huurovereenkomst voor de panden Lange Voorhout 9 en 11.

De stijging van de kosten public information betreft de kosten in het kader van het 20-jarig jubileum.

Onder de overige kosten zijn in 2015 aanzienlijk minder kosten gerealiseerd voor de inhuur van extern pensioenadvies.

20. Rentelasten

De rentelasten 2015 betreffen de rentelasten van de langlopende leningen.

21. Belastingen resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening

Het gewogen gemiddelde toepasselijke belastingtarief bedraagt 20% (2014: 20%). De belastinglast in de winst-en-verliesrekening over 2015 bedraagt k€ 22 ofwel 35,5% van het resultaat vóór belastingen (2014: 28,7%).

22. Bezoldiging topfunctionarissen

Conform de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector is het CAOP verplicht opgave te doen van de bezoldiging van de topfunctionarissen.

Bedragen in €	N. Ph. Geelkerken	P.J. Banis
Functie	Directeur/Bestuurder	Directeur Arbeidsmarkt
Duur dienstverband in 2015	01-01 / 31-12	01-01 / 31-12
Omvang dienstverband (in fte)	1	1
Gewezen topfunctionaris?	nee	nee
Echte of fictieve dienstbetrekking?	echt	echt
Individueel WNT-maximum	<u>178.000</u>	<u>178.000</u>
Bezoldiging		
Beloning	151.273	122.104
Belastbare onkostenvergoedingen	-	-
Beloningen betaalbaar op termijn	16.318	15.409
<i>Subtotaal</i>	<u>167.591</u>	<u>137.512</u>
-/- onverschuldigd betaald bedrag	-	-
Totaal bezoldiging	<u>167.591</u>	<u>137.512</u>
Motivering indien overschrijding	n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2014		
Duur dienstverband in 2014	01-01 / 31-12	01-01 / 31-12
Omvang dienstverband (in fte)	1	1
Bezoldiging 2014		
Beloning	153.848	119.939
Belastbare onkostenvergoedingen	-	-
Beloningen betaalbaar op termijn	34.859	19.611
Totaal bezoldiging 2014	<u>188.707</u>	<u>139.550</u>
Individueel WNT-maximum 2014	<u>230.474</u>	<u>230.474</u>

22. Bezoldiging leden Bestuursraad

Bedragen in €	K.G. de Vries	A.G.V. Vergeer	J.J.C. Debie	P.H. Holthuis	M.W.J. Lak	S. Donders-Pijnsstra	C. Kervezee	R.M. Kuin	R.T.B. Visser	J.W. Dieten	O. Welling
Functie	Voorzitter	Voorzitter AC	Lid BR en AC	Lid BR en AC	Lid BR	Lid BR en AC	Lid BR	Lid BR	Lid BR	Lid BR	Lid BR
Duur dienstverband in 2015	01-01 / 31-12	01-01 / 31-12	01-01 / 31-12	n.v.t.	01-01 / 31-12	01-01 / 31-12	01-01 / 31-12	n.v.t.	01-01 / 31-12	01-01 / 31-12	01-01 / 31-12
Individueel WNT-maximum	26.700	26.700	17.800	-	17.800	17.800	17.800	-	17.800	17.800	17.800
Bezoldiging											
Beloning	6.000	5.500	4.500	-	3.000	4.500	3.000	-	3.000	3.000	-
Belastbare onkostenvergoedingen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Beloningen betaalbaar op termijn	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Subtotaal	6.000	5.500	4.500	-	3.000	4.500	3.000	-	3.000	3.000	-
-/- onverschuldigd betaald bedrag	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal bezoldiging	6.000	5.500	4.500	-	3.000	4.500	3.000	-	3.000	3.000	-
Motivering indien overschrijding	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2014											
Duur dienstverband in 2014	01-01 / 31-12	01-01 / 31-12	01-01 / 31-12	01-01 / 31-13	01-01 / 31-12	01-04 / 31-12	01-01 / 31-12	01-01 / 31-13	01-01 / 31-12	n.v.t.	n.v.t.
Bezoldiging 2014											
Beloning	6.000	5.500	4.500	4.500	3.000	3.000	3.000	-	3.000	-	-
Belastbare onkostenvergoedingen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Beloningen betaalbaar op termijn	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal bezoldiging 2014	6.000	5.500	4.500	4.500	3.000	3.000	3.000	-	3.000	-	-
Individueel WNT-maximum 2014	17.286	17.286	11.524	11.524	11.524	8.682	11.524	11.524	11.524	-	-

De heer Welling heeft afgezien van honorering. De heren Holthuis en Kuin zijn per 1 januari 2015 afgetreden als lid van de Bestuursraad. De heer Kuin heeft in 2014 afgezien van honorering.

23. Voorgestelde resultaatbestemming

Voorgesteld wordt het resultaat na belasting toe te voegen aan de algemene reserve. Het vorenstaande is verwerkt in de jaarrekening 2015.

Den Haag, 26 mei 2016

Directeur / Bestuurder CAOP
Mr. N. Ph. Geelkerken

OVERIGE GEGEVENS

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: De bestuursraad en de directeur/bestuurder van Stichting Centrum voor Arbeidsverhoudingen Overheidspersoneel

Oud-Beijerland, 26 mei 2016

Troost Accountantskantoor v.o.f.

M.R. Ruivenkamp AA